

A FEGYVER- ÉS LŐSZERBIZTOSÍTÁS TÖRTÉNETÉNEK FŐBB ESEMÉNYEI A MAI KOR TÜKRÉBEN

Gáspár Tibor¹

Három évvel ezelőtt, 1993-ban a Magyar Honvédség Parancsnoka a 26/1993. intézkedésében augusztus 01-jét a Tüzér Ellátó Szolgálat megalakulásának évfordulóját - a **FEGYVERZETTECHNIKAI SZOLGÁLAT NAPJÁ**-vá jelölte ki.

Ennek jelentőségét az alábbi idézettel szeretném alátámasztani: "*A jövő nálunk is a professzionalizmus felé halad. Tisztjeinknek erre kell felkészülni, miközben folyik a struktúra-váltás. Egyszerre kell menedzseri felkészültséggel és magas színvonalú katonai műveltséggel rendelkezniük. Ez utóbbi nem érhető el a saját fegyvernem vagy szakszolgálat fejlődéstörténetének alapos, mélyreható ismerete nélkül. Ennek oktatására a katonai tanintézetekben az eddigieknél sokkal nagyobb gondot kell fordítani, ami viszont az oktató-nevelőmunka és tudomány művelésének összekapcsolását követeli meg.*" (Dr.Tóth Sándor- Új Honvédségi Szemle 1996/6. szám 89-90. oldal).

Több éve már foglalkozom a fegyver- és lőszerbiztosítás történetével. 1994-ben e témában egy **szolgálati könyv is megjelent a Fegyverzettechnikai Szolgálatfőnökség kiadásában** (Nyt.szám: 256/99). A kutatást azóta is folyamatosan végzem. Most készült el könyvem **átdolgozott, kiegészített** változata.

Tanulmányom célja röviden áttekinteni a szolgálat kialakulását, fejlődését. Szeretném az olvasó érdeklődését felkelteni a múlt eseményeit illetően. A több éves kutatómunka alapján elmondhatom, hogy szolgálatunk története sok olyan tapasztalatot tartalmaz, amelyek még ma is hasznosíthatók. *A hadseregünk korszerűsítésének időszakában sem szabad elfelejtenünk múltunkat, történelmünket.* Az előrejutás csak akkor

1 Dr.Gáspár Tibor mk.ezredes, MH Fegyverzettechnikai Szolgálatfőnökség, fegyver, lőszer és műszer technikai osztályvezető

lehet eredményes, ha ismerjük azt is, honnan indultunk, mi történt ezelőtt és a jövő építésénél hasznosítjuk a múlt tapasztalatait.

A fegyver- és lőszerbiztosítás kérdését a kezdetektől - a honfoglalás időszakától - és a magyar hadtörténelem vonatkozásában kutatom.

A kezdeti időszakban a személyi katonai felszerelésről - fegyverzetéről, mindenkinek magának kellett gondoskodni, aki erre nem volt képes, nem vehetett részt a hadjáratokban. Az ellátás végrehajtásában voltaképpen minden katona részt vett.

Több évszázadon keresztül, tehát a fegyver- és lőszerellátás nem igényelt külön szakapparátust a hadseregen belül. A hadseregek környezetében mindenhol kialakultak azok az iparágak, amelyek a szükséges felszereléseket előállították és a katonák a zsoldjukból ezeket megvásárolták. Az iparosok sokszor elkísérték a seregeket a háborúkba és menetközben is folytatták az eszközök gyártását és javítását.

A központi ellátás szükségessége a tüzérfegyverek elterjedésével merült fel.

A kezdeti időben a lőszerbiztosítás feladata *a tüzérekre hárult.* A fegyver, a lőszer előállítása és a felhasználás (a tűz kifejtése) többnyire ugyanazon szakemberek által történt, így élesen nem volt elválasztható egymástól. Tradicionálisan erre vezethető vissza, hogy *a lőszerbiztosítással foglalkozó szakemberek a későbbiekben a tüzérség kötelékébe tartoztak.* Ez időben a lőszerbiztosítás magában foglalta a lőszer különböző elemeinek (lőpor, golyó, fojtás) előállítását, nyilvántartását, tárolását, szállítását, őrzését és állandó hadihasználható állapotban való tartását.

A magyar történelemben az első szervezet, amely a jelenlegi Fegyverzettechnikai Szolgálat ősének tekinthető **az 1948-49-es szabadságharc** időszakában jött létre - **ez a Hadügyminisztérium IV. osztálya**, amely a fegyver- és lőszerbiztosítással foglalkozott.

A Hadügyminisztérium működési utasítása - dr. Ács Tibor kutatásai alapján (A Honvédelmi Minisztérium 1948-49-ben. Honvédelem 1988/4.szám -82. oldal) - **a következőket rögzítette:**

"IV. tüzérségi és felfegyverzési osztály: Osztályigazgató: Lahner György

ezredes. Az osztálynak két szaka volt, a tüzérségihez tartoznak minden lövegeket és löszereket illető tárgyak, a lópor és salétrom, ágyúk készítése és az ütegek felszerelése, általában minden tüzérségi ügy, ideértve a váraknak fegyverekkel és löneműkkel ellátása, és a főfelügyelőség arra, hogy a tüzéreket sikeresen gyakoroltassák és kiképezzék; a felfegyverzési szakhoz tartoznak minden lö-, szűrő-, és vágó fegyvereket illető dolgok, azoknak bevásárlása, eltétele és kiosztása; a gyutacsok és lőkupakok készíttetése vagy megszerzése; minden, ami kisebb löneműeket és mind az, ami a lovasság és gyalogság felfegyverzését illeti.

Tüzérségi szakfőnök Kaufmann Károly őrgy., létszáma 2 főtitst, 1 altiszt és 4 polgári alkalmazott. A felfegyverzési szakfőnök Szathmáry Károly Barnabás szds., létszáma 4 polgári alkalmazott."

Az 1867-es kiegyezést követően az **Osztrák-Magyar Monarchia** közös hadserege mellett létrejött a **Magyar Királyi Honvédség**. Az anyagi szolgálat osztrák minta alapján szerveződött. A fegyver- és löszerbiztosítás kérdései nem voltak egy kézben. Az ellátó szolgálat irányítását a hadbiztosok végezték. A tüzérségi anyagokkal való ellátást a tüzérségi előadó irányította. Az alakulatoknál lévő tüzérségi anyagot az anyagkezelő bizottság, a lövegeket pedig a gazdasági hivatalok kezelték.

A századforduló körül kezdtek kialakulni a jelenleg ismert intézmények és normák alapjai. Így létrejöttek a különböző *ellátó és javító szervezetek*, amelyek már az elvonuló hadseregek szerves részei voltak. Meghatározták a löszerjavalmazásokat és lépcsőzési normákat.

Például puska löszer esetén 120 db volt a katonánál, 40 db a század löszeres kocsin és 160 db a hadosztály gyalogsági löszeroszlopban pusánként.

Jelenleg is hasonló a lövészlöszer lépcsőzése (gépkarabély), a katonánál 150 db, a század lépcsőben 60 db, zászlóaljnál 30 db, dandár tagozatban 30 db, hadosztálynál szintén 30 db. *El lehet gondolkodni azon, hogy a jelenlegi csökkentési kényszernél szükséges-e annyi ellátási lépcső fenntartása? Nem lenne-e célszerű az ellátási lépcsők csökkentésével koncentrálni a készleteket és erőket?*

Ebben az időben - a háborúk gépi korszakának kezdetén - a löszerbiztosítás tartalmi fejlődésen ment át. E fejlődés alapvető vonása, hogy

a lőszeres előállítás nem a felhasználók által történt, hanem iparilag, tömeggyártás formájában. A gyártás a legfelsőbb hadvezetés hatáskörébe került át. A lőszerbiztosítás többi funkciója megoszlott a lőszeres intézetek és a csapatok között.

Az első világháborút megelőző évtizedekben a monarchia hadseregének anyagi szükségleteit mind békében, mind háborúban *katonai igazgatás alatt álló vállalatok biztosították*. Ezenkívül egyes anyagféleségeket nyilvános pályázatok alapján a termelőkkel, ipari üzemekkel kötött szerződések alapján szereztek be. Az anyagokat a központi tároló raktárakba, szertárakba szállították be, ahonnan az ellátó szervek a csapatok és intézetek részére kiutalták.

Az első világháborút megelőző években *a magyar honvédség fegyverzeti helyzete a következő volt:*

a) **Gyalogsági fegyverek:** Az ismétlőpuskák (8 mm-es 95M ismétlőpuska törszuronnyal) nagy űrméretük ellenére megfelelőek voltak, de kevés tartalékkészlettel rendelkeztek. Az újonnan felállításra kerülő alakulatokat csak úgy tudták fegyverrel ellátni, hogy el kellett venni a népfelkelők gyalogsági fegyverzetét. A hiány pótlására 154.000 db Mauser puskát vásároltak, de elavult, egylövetű Werndl puskát is kiadtak.

b) **Géppuska:** A meglévő készlet korszerű (Schwarzlase géppuska), de rendkívül kevés volt, tartalékkészlettel alig rendelkeztek.

c) **Löveg:** A tábori ágyú szerkezetileg és az egyeslövés hatását illetően modern, de lőtávolsága viszonylat rövid volt. A merevtalpú tábori tarackok kis lőtávolságúak, elavultak voltak. Tartalék alig állt rendelkezésre. A nehéz (15 cm) tábori tarackok szintén elavultnak számítottak.

d) **Lőszer:** A csapatok első szükségletén felül alig volt lőszerkészlet, s már a kezdeti harcok után a Balkánon és Galíciában egyaránt súlyos hiányok voltak. (Szauter Lajos: Az anyagi ellátás és a hadviselés kapcsolata az első világháborúban. Honvédelem 1985/10.szám - 79. oldal).

A háború folyamán a fegyver- és lőszerellátás rendszerének működését vizsgálva *a következő következtetések vonhatók le:*

- a lőszerkészlet - különösen a tüzérségi löszerek vonatkozásában - a fő hadszíntereken nem volt elegendő. Ennek alapvető okai a lőszerhiány mellett még *a következők voltak*: nagy szállítási távolságok; rossz út; elavult szállítóeszközök; hiányos információ, illetve a rossz összeköttetés;

- a gyalogsági fegyverek javítása nem jelentett különösebb gondot;

- a tüzérségi anyagjavító szolgálatot a hadszíntérre elvonult tüzérezredeknél *1-1 műszaki (szertári) tisztviselő és osztályonként 1-1 műmester, később minden ütegnél 1 tüzér műszaki tisztas látta el*. Ezek feladata a löveganyag szakszerű karbantartására és annak ellenőrzésére szorított. Bizonyos alkatrészecseréktől eltekintve azonban a lövegen való szakszerű javításról nem beszélhetünk, mert erre sem eszközük, sem helyük nem volt. A nem javítható lövegeket a lőszeroszlopnál települt *pótosztagok* cserélték ki, ha volt miből. A seregtestek a háború első hónapjaiban javítóműhellyel nem rendelkeztek. Később az állásharcok időszakában, a szükség és a kínálkozó lehetőség, valamint az irányítók leleményessége kapcsán a működő seregtestek körletében különféle nagyságú, berendezésű és teljesítőképességű javítóüzemeket hoztak létre.

A nem javítható lövegek legnagyobb része visszakerült a hátszág tüzértáráiba vagy központi ágyúgyáraiba. Valószínű, hogy ezeknek a lövegeknek nagy része nem igényelt feltétlenül központi javítást. A hátraszállítás sokszor feleslegesen terhelte a szállító vonalakat, másrészt gátolta a központi üzemek teljesítményét.

Ez az utóbbi tapasztalat jelenleg is megfontolandó. Az erősen csökkenő csapatjavító szervezetek hasonló eredményt hozhatnak. Sajnos azonban a központi javító szervezetek sincsenek stabil helyzetben (HM Rt-k).

A Tanácsköztársaság harcai is több hasznos tapasztalattal gazdagították a fegyver- és lőszerbiztosítás történetét.

A császári és királyi hadsereg szervezetéből a *Vörös Hadsereg átvette az ellátó szerveket*. Ezek szervezetét, vezető és végrehajtó tevékenységét azonban a világháborús tapasztalatok alapján továbbfejlesztették, rendszerezték.

Az új ellátási rendszer kialakítását alapvetően befolyásolta, hogy a Vörös Hadsereg a saját országa területén folytatott hadművelési tevékenységet. A hadsereg ellátó intézeteit általában egyes helyőrségekhez kötötték, a nehézkes és hosszú időt igénylő áttelepülések elkerülése érdekében. A helyőrség anyagellátó szervezetét kibővítették (lőszer, élelem, ruházat, stb. raktárak) és a hadműveletekkel érintett területeken a helyi direktóriumokkal együttműködő katonai közigazgatási és ellátási állandó szerveket hoztak létre. Hadsereg lőszerraktár működött Budapesten, Hatvanban, Cegléden.

Az ellátó szervezetek mozgékonyságának elősegítése érdekében *a tábori intézetek egyrészét vasútra telepítették*, abból a célból, hogy a csapatokat gyorsan tudják követni, csökkentsék a csapatoknál a fogatolt járművek számát és növeljék azok mozgékonyágát.

A két világháború között tovább fejlődött a fegyver- és lőszerbiztosítás rendszere. A katonai ellenőrzés megszűnése után, a harmincas évek végére, kialakult *a szolgálat következő struktúrája*:

- a vezérkari főnök által a hadsereg ellátására meghatározott követelmények alapján végezte munkáját a Honvédelmi Minisztérium legfelsőbb anyagellátó szerve az Anyagi Főcsoportfőnökség, *melynek a:*

- 3/a osztálya - fegyver és optikai anyagellátás;
- 3/c osztálya - lőpor, lőszer és robbanóanyag ellátás - végezték a fegyverzeti szakfeladatokat;

- *közvetlen alárendeltségükben:*

- tüzérségi szertár (Budapest) és kirendeltsége (Hajmáskér);
- fegyver szertár (Budapest);
- négy központi lőszerraktár működött.

- a csapatoknál a fegyverzeti biztosítást *az anyagi vezérkari tiszt közvetlen alárendeltségében lévő tüzérségi (fegyver és lőszer) előadó* irányította.

- a fegyver- és lőszerbiztosítás érdekében a következő intézmények működtek hadtestenként:

- egy-egy tüzérségi lőszerraktár;
- egy-egy gyalogsági lőszerraktár;
- egy-egy tüzérségi és fegyverjavító műhely.

Az 1940-ben kiadott "Lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet pótlása" című szabályzat 1. pontja a szolgálat háborús feladatát a következőképpen rögzíti. "E szolgálati ág legfontosabb feladata a lőszer pótlása. A tüzérségi anyag (ide értjük az optikai anyagot is), a fegyverzeti anyag pótlása és javítása, továbbá ezeknek az anyagoknak karbantartásához szükséges anyagok (karbantartó anyagok) pótlása jelenti a többi feladatot." (Tervezet, lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet pótlása. Budapest, Attila-Nyomda Rt. 1940. ZMKA Tudományos Könyvtár, archívum. Lelt.szám: 222).

A szabályzat részletesen foglalkozik a lőszerellátás rendszerével, az egyes elemek és személyek feladataival. A rögzített rendszer alapvetően megegyezik az általunk jelenleg is elfogadott elvekkel.

A szabályzat a javítási rendszer elvét így rögzítette: "Kisebb javításokat a csapat, közepes javításokat a hadműveleti területen, vagy a hátszágban telepített állandó, vagy mozgó javítóműhelyek, nagy javításokat a fegyverszertár és tüzérszertár, vagy a gyárak végeznek.

A karbantartás az anyaggal ellátott honvédek és az egyes kötelékek kötelessége."

A lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet utánpótlására (javítására) a következő szervezetek szerveződtek:

a/ Lőszerkezelő oszlop, szervezetébe:

- oszloptörzs;
- lőszer felvételező közegek;
- lőszer elosztó közegek;
- öt (I-V.) lőszerkezelő osztag (osztagonként 27 fő) és
- gazdasági vonat tartozott.

Állománya: 3 tisztt, 157 legénység;

12 ló, 3 fogatolt jármű és 2 motorkerékpár.

b/ **Nehéz lőszerkezelő oszlop** - a nehéz tüzérség anyagutánpótlására szervezték. Szervezetébe csak három lőszerkezelő osztag tartozott.

c/ **Tűzér szeroszlop** - a csapatvonalnál el nem végezhető fegyverzeti közepes javításokra, tartalékalkatrészek pótlására szervezték.

Szervezetébe oszloptörzs, műhely osztag és gazdasági vonat tartozott.

Állománya: 2 tisztt, 51 legénység;

3 tehergépkocsi (5 tonnás);

1 1,5 tonnás tehergépkocsi;

2 kerékpár.

Hosszabb időre történő telepítés esetén 4-6 szoros állományra növelhették a létszámát.

A második világháború eseményei többnyire ismertek mindenki számára, ezért csak néhány epizódot és tapasztalatot emelek ki.

Kassa bombázásának körülményeiről könyvtárnyi irodalom van. Én csupán egy fegyverzeti epizódot idézek a "Miért nem tudta 1941. június 26-án Kassa honi légvédelmi tüzérsége megakadályozni a bombatámadást?" című cikkből:

"A lövegcsöveknél a bölcsőben elhelyezett fék- és helyretolóberendezés rúdjaival, a csövekkel egy darabból kovácsolt "fékhúzótolodatok" törtek el, illetve szakadtak le. A fékhúzótolodát ilyen törése nem volt ritka jelenség az 5/8M (8 cm-es - 76,5 mm - tábori ágyú) anyagnál, sem a tábori, sem a légvédelmi változatnál. Feltűnő volt, hogy ez most egyszerre, valamennyi lövegnél bekövetkezett. Kézenfekvő volt, hogy másról, többről volt szó, mint a fékhúzótolodát ismert gyengéjéről. A magyarázat a következő: A 217. számú üteg anyagát két nappal előbb, a készülség elrendelésénél adta ki a tüzérszertár. Ugyanekkor mozgósított a VIII. hadtest is. A nagy sietségben elmaradt az üteg lövegeinél a fékhengerek feltöltése a fékeztést szolgáló fékfolyadékkal. A lövésnél a fékezetlenül hátralökött cső hatalmas csapása

leszakította a fékhúzótoldatot, a lövegek használhatatlanok lettek. Tudom, hogy elrendelték az eset kivizsgálását, azt azonban nem, hogy a vizsgálat milyen eredménnyel zárult. Az illetékes HM 3/a osztály hátrahagyott iratanyagából ezideig - ismereteim szerint - nem került elő erre vonatkozó ügydarab." (Borsányi Julián: Miért nem tudta 1941. június 26-án Kassa honi légvédelmi tüzérsége megakadályozni a bombatámadást? Új Honvédségi Szemle, 1991/10. szám - 136. oldal).

A 2. magyar hadseregnél a fegyverzet és felszerelés, a lőszerellátás helyzetéről a honvédelmi miniszter 1942. október 20-iki látogatásakor készített feljegyzésében található a következő megállapítások: "Fegyvereink korszerűvé tétele szükséges, mert enélkül feleslegesen nőnek veszteségeink és emellett mindig alárendeltségi érzésünk van:

1.) *Az elveszett fegyver és felszerelés teljes pótlása a honi erők rovására is.*

2.) *Az 1. pc. ho-t személyileg és anyagban is teljesen fel kell tölteni, szükséges egy "Turán" hk.zászlóalj és egy gépvontatású könnyű tüzérosztály.*

3.) *Rohamtüzérség nélkül sem védeni, sem támadni nem lehet eredményesen és hiányát sok felesleges véráldozattal is meg kell fizetni. Amíg nincs, szükségből a páncélos hadosztály nehéz harckocsijait vagyunk kénytelenek ilyen célra alkalmazni, ami nem hivatása. Minél nagyobb hatású löveg típusra kell törekedni.*

4.) *A már elavult 10,5 cm-es helyett a német 15 cm-es lövegek gyártási jogát kell megszerezni.*

5.) *Az újabb orosz harckocsikkal szemben csak a 7,5 cm-es német páncéltörő ágyú tekinthető hatásos fegyvernek. Mai páncéltörő felszereléssel a magyar hadsereg nagyobb méretű orosz harckocsi támadást nem tudna kivédeni.*

6.) *Az oroszok igen nagy fölényben vannak velünk szemben aknavetőben, ami az itteni - sok horhossal bíró - lapos röppályájú fegyverek számára kedvezőtlen kilövést nyújtó terepen igen hatásos fegyver.*

7.) *A tüzérség mozgékonyága lófogatolással, itt e nagy térségben elégtelen, de az otthoni terepen sem megyünk sokra. Gépvontatású tüzérségre*

van szükség. A hadsereg számára különös értékkel bírna 3 gépvontatású közép- és 2 nehéz üteg kiküldése.

Lőszer területen:

1.) Bőséges lőszerellátás szükséges, különösen a tüzérség részére, mert ez az a fegyvernem, amitől az orosz fél. A szabályzatainkban rögzített heves és közepes csatanap között alig van különbség. A legtöbb tűzfeladat megoldása a tüzérségre hárul, mert a nagy kiterjedésű védelemben ritka és gyenge gyalogsági tüzet a nagy hordtávolságú tüzérség képes gyorsan és hatásosan tűzösszpontosításaival megerősíteni.

2.) Télen, nagy hó esetén a pillanatgyújtós repeszgránátok hatása csökken. Célszerű lenne megvizsgálni, hogy az időzíthető gránátlőszer használata nem lenne-e gazdaságosabb.

3.) 81 mm-es aknavető lőszerből lehetőleg 50 %-ban magyar gyártású utánpótlást kérünk, mert az lényegesen hatásosabb a német lőszernél." (Dr. Szauter Lajos: A 2. magyar hadsereg tüzérségének tevékenysége és anyagellátása. Új Honvédségi Szemle, 1993/12. szám - 18-19. oldal).

Összegezve: - sok más mellett - a magyar csapatok II. világháborús szerepléséről megállapítható, hogy a gépesítés elmaradása nemcsak a csapatok hadműveleti feladatainak végrehajtását gátolta sok esetben, hanem az utánszállítás zavartalan lebonyolítását is. A szállítóeszközök korszerűtlensége már a visszacsatolt területekre való bevonuláskor is éreztette hatását. A keleti fronton pedig már egyenesen az utánszállítás csődjéhez vezetett. A fegyver- és lőszerbiztosítás irányító és végrehajtó szervei minden tőlük telhetőt megtettek a feladatok sikeres végrehajtása érdekében. Összességében fegyver- és lőszerhiány nem gátolta a csapatokat a feladataik végrehajtásában. A helyenként és időnként fellépő hiányok okai mindenkor a szállításban keresendők. Az országos járművekkel több száz kilométerre - különösen téli időszakban - nem lehetett eredményesen megoldani a lőszerellátást.

Lajtós Árpád - Zsigmondy László visszaemlékezéséhez írott hozzászólásában - a vereség és katasztrófa két okát hangsúlyozta ki:

"Először is: a páncéltörő fegyverek hiánya. Hiány az is, ha van fegyver, de az hatástalan. Szándékosan dugja be a fülét és takarja el a saját szemét

az a vezető, aki arra épít, hogy a harcos majd bevárja az ellenséges harc-
kocsit, amíg az olyan közel nem ér, hogy a páncéltörő ágyújával kilőheti
(50-100 m-re tőle), vagy egészen közelre, hogy kézigránát köteggel semmi-
sítse meg. Eltekintve attól, hogy a vitézség hangoztatása mellett ilyen bűnös
elvárás tűrhetetlen, ennek a megoldásnak egyszerűen elébe vág - és vágott
is a valóságban a szovjet támadó - az ellenséges harckocsi, amelynek fegy-
verzete többszáz, sőt 1000 m távolságból biztonságosan és egyszerűen kilövi
a magyar páncéltörő ágyúkat, vagy azt is megteheti, hogy azokat megkerüli
és oldalról, hátulról legázza.

A másik végzetes, a katasztrófát determináló tényező a hadsereg "fo-
gatoaltsága". A fogatolt vonatjármű (országos jármű = 2 lóval vontatott
szekér) 4 mázsát szállít. Minthogy a lótáp helyszíni beszerzése (zab) nem
lehetséges, a lovak megeszik azt, amit vontatnak, másra nem igen marad
hely, illetve teherbírás"... (Zsigmondy László: A 2. magyar hadsereg a
Szovjetunió elleni háborúban 1942-1943, Fejér Megyei Levéltár közle-
ményei 18. Székesfehérvár 1995. - 182. oldal).

A háború után a demokratikus hadsereg örökölte az előző rend-
szerből a fegyver- és lőszerbiztosítás szerveit és működési rendjét. A tü-
zér, fegyver és lőszer osztály 1949. augusztus 1-ig a **Honvédelmi Minisz-
térium Anyagi Főcsoportfőnökség** szervezetében működött. Feladata
volt a honvédség fegyverzettel és lőszerrel, valamint műszerekkel törté-
nő biztosítása.

*Az osztály vezetője, Bocsor Pál ezredes volt. Az osztály létszáma ebben
az időben 28 fő.*

Az 1949. évi HM átszervezéssel a HM Anyagi Főcsoportfőnökség
1949. augusztus 1-vel megszűnt. **A tüzér, fegyver és lőszer osztály a HM
Tüzér Parancsnokság szervezetébe került anyagi (4.) osztály megneve-
zéssel** (később csoportfőnökséggé alakult).

Minden alakulatnál, önálló zászlóaljig bezárólag, "fegyver és lőszer-
szolgálatvezető" beosztást rendszeresítettek. A csapatok tüzér-fegyver-
zeti szolgálatai fő feladatait a csapatok előtt ez időben álló feladatok
határozták meg: ellátni a megalakuló magasabbegységeket és egységeket
a folyamatosan érkező fegyverzeti anyagokkal, biztosítani azok állandó
hadrafogható állapotban tartását.

A fegyverzeti szakállomány **az ötvenes évek közepén volt a legnagyobb.** A lőszerraktárak számának és tárolási kapacitásának növelését indokolta a hadsereg lőszerartalékainak létrehozása és tárolása, valamint a fegyverzet, műszerek növekedett mennyiségének központi tárolása.

1955-ben csoportfőnökség közvetlen alakulatok voltak:

13.sz. Tüzér fegyverbázis	Budapest
14.sz. Tüzér fegyverbázis	Tápiószecső
11.sz. Lőszerbázis	Pusztavacs
4.sz. Lőszerbázis	Nyírtelek
5.sz. Lőszerbázis	Hajdúsámson
1.sz. HDS Lőszerraktár	Törökbálint
2.sz. HDS Lőszerraktár	Devecser
3.sz. HDS Lőszerraktár	Nógrád
6.sz. HDS Lőszerraktár	Kapoly
7.sz. HDS Lőszerraktár	Izsák
8.sz. HDS Lőszerraktár	Erdőtelek (Kál)
9.sz. HDS Lőszerraktár	Császár
10.sz. HDS Lőszerraktár	Táborfalva

A csoportfőnökség közvetlen alárendeltségében 1955. február 16-án a következő állomány volt: *821 ti., 378 tts., 2646 honv., 379 pol. és az MNVK által engedélyezett 1632 szerződéses pa.; összesen 5856 fő.*

Az 1956-os forradalmi események a fegyverzeti szolgálat életében, kialakult munkastílusában nagy törést okoztak. Sok technikus és mérnök tiszt hagyta el a hadsereget és helyezkedett el a polgári életben. A tiszti pályát hivatásuknak tekintőknek úgyszólván mindent előről kellett kezdeni. A szabadságharc leverése után a fő tevékenységet a fegyverzeti anyagok összegyűjtése, nyilvántartásba vétele és használható állapotba hozása jelentette. *A hivatásos állomány a munkapadok mellé állt és az összegyűjtött fegyveranyagok válogatását, javítását végezte.*

A fegyverzeti szolgálat további fejlődésének fontos állomásai a következők voltak:

- 1961. szeptember 05-ével a Fegyverzeti Csoportfőnökség kivált a